

May 28, 1966

**Transcript of the Official Conversations Between
Romanian President of the Council of State Chivu
Stoica and Prime Minister Ion Gheorghe Maurer, and
Shah Mohammad Reza Pahlavi**

Citation:

"Transcript of the Official Conversations Between Romanian President of the Council of State Chivu Stoica and Prime Minister Ion Gheorghe Maurer, and Shah Mohammad Reza Pahlavi", May 28, 1966, Wilson Center Digital Archive, ANR, fond C.C. al P.C.R. – Secția Relații Externe, dosar 76/1966, f. 1-13 (and 79/1966, f. 1-14). Translated by Larry L. Watts <https://wilson-center-digital-archive.dvincitest.com/document/122575>

Summary:

This document is a transcription of conversations between Romanian officials and Shah Mohammad Reza Pahlavi, in which they discuss the conflict in Vietnam, and continued relations between Iran and Romania.

Original Language:

Romanian

Contents:

Original Scan
Translation - English

S T E N O G R A M A

convorbirilor oficiale dintre partea română și
partea iraniană din ziua de 28 mai 1966

Tov.Chivu Stoica

Cum se simte Maiestatea Sa?

M.R.Pahlavi

Vă mulțumesc, foarte bine. A fost o noapte liniștită,
răcoare, plăcut.

Tov.Chivu Stoica

Ieri v-am obosit cam mult.

M.R.Pahlavi

A fost un program foarte interesant.

Tov.Chivu Stoica

Vă rog să-mi îngăduiți, și cred că sînt în asentimentul
tovarășilor mei, ca în numele Consiliului de Stat, al guvernului
Republicii Socialiste România și al poporului român să
salut încă o dată călduros vizita Maiestății Sale Imperiale și
a persoanelor care îl însoțesc în România.

Pentru azi este programat un schimb de păreri între
noi și Maiestatea Voastră Imperială.

S-ar putea lua în considerare următoarea ordine de zi:

- Relațiile bilaterale;
- Schimb de păreri asupra unor probleme ale vieții
internaționale și, desigur, dacă Maiestatea Voastră are și
alte propuneri.

M.R.Pahlavi

Mulțumesc domnului președinte al Consiliului de Stat
pentru frumoasele cuvinte de primire călduroasă și așa vrea
să repet încă o dată întreaga plăcere și bucurie pe care le-am
simțit încă de ieri, cu ocazia primirii pe care dumneavoastră
înșivă și membrii guvernului român ne-au rezervat-o. Aceasta mă

s-ar putea găsi mijloacele și soluțiile de rezolvare a problemelor, să stabilim împreună propuneri de soluționare a problemelor care preocupă actualmente întreaga lume. În prezent, sînt mai multe probleme importante în lume. Există desigur probleme politice și există, de asemenea, marea problemă a foametei. Țările care sînt denumite în mod obișnuit țări în curs de dezvoltare, din nefericire, stadiul lor de dezvoltare și standardul de viață al populației respective sau sînt staționare sau sînt chiar în scădere, în timp ce țările dezvoltate industrial devin din ce în ce mai bogate. Această situație nu poate continua astfel pentru că la un moment dat ea va trebui să izbucnească. Nu mă refer la țările noastre, care avem un viitor strălucit în față, dar chiar pe continentul Asiei, unde ne aflăm noi, avem lângă noi, de exemplu, India care va avea la sfîrșitul acestui an 500.000.000 locuitori. Cred că ambiția lor pentru viitor nu este de a rămîne la această situație. Venitul pe cap de locuitor este acum de aproape 100 dolari, și chiar mai puțin. Este o situație care nu poate continua.

Există apoi țările Americii Latine, țările din Africa, Indonezia care, desigur, este o țară bogată și dacă s-ar putea gospodări mai bine, ar realiza mult mai mult. Însă și ei au 100.000.000 locuitori. Cred că țările dezvoltate din punct de vedere industrial ar trebui, păstrîndu-și nivelul la care au ajuns, să contribuie în mai mare măsură la dezvoltarea țărilor în curs de dezvoltare. Ar trebui ca acest ajutor să se facă în viitor, eventual sub auspiciile Națiunilor Unite.

În ceea ce privește problemele care preocupă în momentul de față lumea, una dintre ele este desigur Vietnamul. După părerea noastră, este necesară înființarea unui organ internațional cu autoritatea necesară care să poată face față oricărei amenințări la adresa păcii și, dacă s-ar produce unele incidente sau accidente, să poată lua măsurile care se impun pentru apărarea păcii. Dar ce este de făcut în momentul de față în problema Vietnamului? Si aici am văzut, din nefericire, neputința Națiunilor Unite. Domnul U Thant a spus: "Mă spăl pe mîini", deoarece nu poate într-adevăr să facă nimic. Poate că ar trebui ca toate țările iubitoare de pace să studieze cu atenție problema și să găsească o soluție practică și, în ultimă analiză, și

Organele de resort ale ambelor țări să pună la punct aceste relații. Din partea organelor noastre va exista tot sprijinul și toată înțelegerea.

O problemă pe care Maiestatea Voastră ați enunțat-o, a schimburilor culturale, considerăm că are o însemnătate deosebită, deoarece pe această cale se pot realiza schimburi de grupuri de oameni, din diferite domenii, cum ar fi cel al învățămîntului, al artelor, folclorului, etc. Se pot face schimburi de creații artistice și culturale și în modul acesta se deschide posibilitatea ca popoarele noastre să se cunoască și, prin cooperare, să-și aducă aportul la dezvoltarea patrimoniului cultural-artistic internațional.

Am dori să știm dacă aceasta corespunde și vederilor Maiestății Voastre?

M.R.Pahlavi

Intocmai.

Tov.Chivu Stoica

In ceea ce privește relațiile bilaterale, nu știu dacă mai există probleme.

M.R.Pahlavi

Eu cred că, din fericire, pînă în prezent totul merge bine. Avînd o ambasadă aici, noi vom putea avea contacte zilnice și, pe lîngă aceasta, se vor putea trimite oricînd misiuni speciale și, în această privință, cred că ne aflăm pe drumul cel bun.

Tov.Chivu Stoica

Sînt de acord cu Maiestatea Sa.

In ceea ce privește problemele internaționale, vă este cunoscut că România este o țară socialistă. Ea are legături foarte dezvoltate de cooperare și colaborare cu toate țările socialiste. Aceasta, mai ales, datorită faptului că țările socialiste au un țel comun: construcția noii societăți socialiste.

De asemenea, România întreține relații și cu alte state, cu regimuri sociale diferite. Relațiile țării noastre cu toate statele sînt bazate pe principiile respectării independenței, suveranității, egalității în drepturi și neamestecului în treburile interne ale altor state.

Deci și cu Iranul, țara Maiestății Voastre, România are relații bune, pe baza aceluiași principii, și militează pentru dezvoltarea lor.

Sîntem de acord cu ideea enunțată de Maiestatea Voastră în legătură cu acțiuni comune pentru soluționarea unor probleme care preocupă actualmente lumea întreagă, printre care, în primul rînd, pacea, crearea unui climat de destindere. Doresc să reamintesc în legătură cu aceasta, că guvernul român a făcut propuneri Adunării Generale O.N.U. în legătură cu înțelegeri regionale, care s-au bucurat și de sprijinul delegației iraniene.

Reaminesc, de asemenea, propunerile noastre pentru crearea de zone denuclearizate, precum și propunerile țării noastre la Conferința pentru comerț și dezvoltare de la Geneva, cu privire la ajutorarea țărilor slab dezvoltate, despre care a vorbit și Maiestatea Voastră.

Impărtășim, de asemenea, părerea exprimată de Maiestatea Voastră de a examina împreună problemele asupra cărora avem păreri și poziții comune și să milităm laolaltă pentru rezolvarea lor.

Maiestatea Voastră s-a referit la problema Vietnamului. Aceasta ne preocupă și pe noi în cel mai înalt grad, ne îngrijorează foarte mult, pentru că ar putea evolua și degenera, ar putea aduce surprize neplăcute, nu numai pentru Asia, dar pentru lumea întreagă.

De ce oare americanii încalcă Acordul de la Geneva? Pentru ce nu le respectă? Oare n-ar cîștiga mai mult politicește, dacă popoarelor din această zonă li s-ar asigura independența, suveranitatea, dacă nu s-ar amesteca în treburile lor interne și li s-ar da posibilitatea să hotărască singure despre soarta lor, ca popoare libere și suverane?

Cred că mai mult ar avea de cîștigat în acest fel americanii și, mai ales, dacă între aceste popoare de o parte și americani de altă parte s-ar stabili relații de respect reciproc, de respect al suveranității, de cooperare în numeroase domenii, ceea ce ar ridica prestigiul americanilor.

S-ar crea un climat de destindere și de încredere reciprocă. Ce să mai spunem? Americanii se amestecă nu numai în viața popoarelor din Indochina, ci și în viața altor popoare.

Sînt și alte probleme care îngrijorează lumea și pe noi îndeosebi: problema existenței trupelor străine pe teritoriul altor state, existența blocurilor militare, care constituie la rîndul lor factori de încordare și amenințare. Popoarele mici nu sînt mulțumite de prezența acestor trupe pe teritoriul lor și cu gruparea lor în blocuri, întrucît aceasta constituie posibilitatea de amestec în treburile lor interne și de a le impune cu forța ceea ce nu doresc.

Noi gîndim că dacă relațiile între state, fie ele mari sau mici, s-ar baza pe egalitate în drepturi, pe neamestec în treburile interne, pe respectul suveranității și independenței, dacă ar fi, deci, relații de cooperare și bună înțelegere, de cooperare ca atare, n-ar mai fi necesară existența acestor blocuri, care apar atît de anacronice.

Blocurile acestea nu presupun numai încadrarea în ele a unor popoare, dar și impunerea multor sacrificii și poveri greu de suportat.

De aceea, noi considerăm că a venit timpul ca aceste blocuri, cu toate implicațiile, să fie desființate.

Astfel, ceea ce Maiestatea Voastră a subliniat capătă și în acest fel conținut, că toate popoarele, în mod conștient și benevol, participă la acest mers înainte spre progres.

Desigur, nici noi nu sîntem scutiți de blocuri; facem parte din Pactul de la Varșovia, care a luat ființă ca urmare a existenței Pactului Atlanticului de Nord, dar care în momentul în care va dispărea N.A.T.O., va lua sfîrșit și pactul de la Varșovia.

Noi milităm pentru desființarea acestor blocuri și atunci, popoarele, libere de orice presiuni și sacrificii, își vor putea îndrepta atenția și eforturile pentru lichidarea acelei mari probleme amintite de Maiestatea Voastră, "foamea".

Tov. Ion Gheorghe Maurer

Cred că există o concluzie care se degajă din această discuție, concluzie care a fost clar formulată de Maiestatea Voastră Imperială. Sîntem hotărîți în egală măsură, și dumneavoastră și noi, să facem tot ce este cu putință pentru a dezvolta relațiile dintre țările noastre. Aceasta este o concluzie

trebui să existe o autoritate internațională care să salvgardeze pacea. Europa este domeniul dumneavoastră. Se spune că N.A.T.O. s-a format după blocada Berlinului, se spune că Pactul de la Varșovia s-a format după constituirea N.A.T.O., dar eu știu ceea ce s-a întâmplat în țara mea și spun acest lucru mai ales acum, când relațiile noastre cu vecinii din nord sînt excelente.

După război însă, în ciuda unui tratat, trupele rusești nu au părăsit țara noastră și au făcut astfel ca una din provinciile noastre să se declare autonomă și, în fapt, să se desprindă de țara noastră.

În primul război mondial Rusia era țaristă și în acel moment țara mea era foarte slabă; fiecare țară, Anglia, Rusia, Germania, Turcia au făcut tot ce au vrut. Fiecare a venit dintr-o parte.

În cel de al doilea război mondial Rusia era socialistă. Ea, împreună cu Anglia, țară imperialistă, America, țară capitalistă, s-au pus toți de acord ca să ne înfigă pumnalul în spate și au venit în țara noastră și au făcut din nou tot ce au vrut. Au exploatat un biet popor mic în timpul războiului, ne-au tăiat pădurile, ne-au luat proviziile... Este mai bine să nu mai vorbim despre acest lucru.

Primejdia este că marile puteri își permit să nu respecte drepturile micilor puteri. Acest aer superior și părintesc care spune că ei au dreptate în tot ceea ce ne recomandă; consider că sînt alte țări, poate mai mici decît acestea, și aceasta nu înseamnă cîtuși de puțin că oamenii care trăiesc în aceste țări sînt inferiori. Dreptul oamenilor este indivizibil. Iată un domeniu în care țările mai puțin mari pot să arate și să-și impună hotărîrea că respectarea drepturilor popoarelor este un lucru care nu poate fi atins sub nici o formă.

În 1956 am făcut o vizită în Uniunea Sovietică. Toată lumea îmi spunea: "Regretăm ceea ce s-a întâmplat, dar era din cauza lui Stalin". Realitatea este că nu este bine să se ajungă în astfel de situații în care să se dea vina pe altcineva, astfel putîndu-se ajunge ca de cealaltă parte să se spună că a fost vina lui Johnson.

Tov. Chivu Stoica

Problema independenței, suveranității și neintervenției este o problemă care trebuie să ne intereseze pe toți, respec-

- 12 -

13

Tov.Chivu Stoica

Din partea noastră va fi ministrul de externe care va colabora cu ministrul dumneavoastră.

Pentru astăzi încheiem discuțiile noastre și mulțumim călduros Majestății Voastre Imperiale pentru atenția acordată discuțiilor și problemelor ridicate.

M.R.Pahlavi

Eu vă mulțumesc, domnule președinte al Consiliului de Stat, de a ne fi acordat această posibilitate de a ne exprima și să facem un schimb de vederi și, în special, să vedem că animate de sentimente comune de pace și fraternitate între popoare, gândurile noastre sînt foarte apropiate, unul de celălalt, și îmi exprim speranța că, cu toții, vom putea face în viitor ceva care să fie constructiv în domeniul păcii și al înțelegerii între popoare.

Tov.Chivu Stoica

Sîntem întru totul de acord.

[...]

M. R. Pahlavi: Regarding the issues that at the current moment preoccupy the entire world, one of them is certainly Vietnam. In our opinion, it is necessary to establish an international organism with the necessary authority that can handle any threat to peace and, if some incidents or accidents occur, can take the required measures to defend the peace. But what is to be done at the moment on the problem of Vietnam? We have also seen, unfortunately, the inability of the United Nations. Mr. U Thant said: "I wash my hands of it," because he truly could not do anything. Maybe all of the peace loving countries should study the problem attentively and find a practical solution...

[...]

Cde Chivu Stoica: Regarding international problems, you know that Romania is a socialist country. It has very developed ties of cooperation and collaboration with all of the socialist countries. This, especially, is due to the fact that the socialist countries have a common aim: the construction of new socialist societies.

□ Likewise, Romania maintains relations with other states as well, having different social regimes. The relations of our country with all states are based on the principles of respect for the independence, sovereignty, equality of rights and non-interference in internal affairs of other states.

□ Thus also with Iran, Your Majesty's country, Romania has good relations, on the basis of the same principles, and it militates for their development.

□ We agree with the idea enunciated by Your Majesty in connection with common actions for the resolution of the problems that currently preoccupy the entire world, among which, in the first place, is peace, the creation of a climate of détente. I wish to remind you in connection with this, that the Romanian government made proposals at the UN General Assembly in connection with regional agreements, which also enjoyed the support of the Iranian delegation.

□ I remind you, similarly, of our proposals for the creation of a denuclearized zone, as well as the proposals of our countries at the Conference for Commerce and Development in Geneva, with regard to the assistance for underdeveloped countries, about which Your Majesty also spoke.

We share, likewise, the opinion expressed by Your Majesty to examine together the issues over which we have common opinions and positions and to militate together for their resolution.

□ Your Majesty referred to the problem of Vietnam. This also preoccupies us in the highest degree, it worries us very much, because it could evolve and degenerate. It could produce unpleasant surprises not only for Asia but for the entire world.

□ Why did the Americans break the Geneva Accord? For what reason do they not respect it? Would they not win more politically, if the peoples of this zone were assured of their independence and sovereignty, if no one interfered in their internal affairs and they were given the possibility of deciding alone their destiny?

□ There are also other problems that concern the world and us especially: the problem of the existence of foreign troops on the territory of other states, the existence of military blocs, which constitute factors of tension and threat in their own way. The small peoples are not happy with the presence of these troops on their territory and with their grouping in blocs, because that constitutes the possibility of interfering in their internal affairs and of imposing upon them what they do not desire.

□ We think that if the relations between states, whether large or small, were based on equality of rights, on non-interference in internal affairs, on the respect of sovereignty and independence, if they would be, thus, relations of cooperation and understanding, of cooperation as such, the existence of these blocs, which appear so anachronistic, would no longer be necessary.

□ These blocs presuppose not only the regimentation of some peoples within them but also the imposition of many sacrifices and burdens that are hard to bear.

□ Given that, we consider that the time has come for these blocs, with all of the implications that follow, to be dissolved.

□ Thus, what Your Majesty has underscored also gains content in this way, that all of the peoples, conscientiously and with goodwill, participate in this advancement towards progress.

□ Of course, we are not free of blocs; we are part of the Warsaw Pact, which was created as a result of the existence of the North Atlantic Pact, but at the moment that NATO disappears, the Warsaw Pact will end as well.

□ We militate for the dissolution of these blocs and then the peoples of the world, free of any pressures and imposed sacrifices, can turn their attention also to the efforts for liquidating those great problems described by Your Majesty as "hunger."

Cde. Ion Gheorghe Maurer: I believe there is a conclusion that stands out from this discussion, the conclusion that was clearly formulated by Your Imperial Majesty. We are decided in equal measure, both you and us, to do all that is within our power in order to develop the relations between our countries. This is a conclusion both just and happy, at the same time. From this results the necessity of having permanent embassies in our two countries. I believe Your Majesty is perfectly correct when he underscores the utility of the existence of such permanent missions.

□ For our part, we are ready to realize this as quickly as possible. Our diplomatic representatives are already ambassadors, but they must have a residence in the respective country, such that contacts between our governments and peoples become more fluid and could contribute to the development of relations between the two countries, given the existence of a common desire that animates the two countries to develop relations. There are many common issues in the political domain and, especially, that of approaching them in such a way such that peace becomes stable, so that it is established with greater vigor. From this perspective, there are many possibilities of political collaboration within the framework of some organisms that comprise more countries and even by each one at home. You have underscored the broad framework of our relations. This conclusion is a happy one and I believe that it is the duty of the Romanian side to underscore its entire satisfaction toward this manner of viewing relations within an extremely varied framework. It is not just a matter of official visits, which undoubtedly have an indisputable importance, there are, however, many possibilities for one to go to the other, to build closer ties in our relations, to discuss, to clarify and even to arrive at some decisive points of view in important actions.

□ We wanted to express these ideas to Your Imperial Majesty and to the eminent personalities who have accompanied you, underscoring the profound character of the analysis of the most important current issues that could be resolved.

□ We have the possibility of discussing these issues in all of their aspects and other that will arise and, in this way, we will have done something good for our countries, for our peoples and for the entire world.

M. R. Pahlavi: I also desire the same thing. Mr. President of the Council of State spoke about uselessness of military blocs; this is very true, however, before general disarmament there must exist an international authority that should safeguard peace. Europe is your domain. It is said that NATO was formed after the Berlin blockade, it is said that the Warsaw Pact was formed after the constitution of NATO, but I know what happened in my country and I say this to you now especially, when our relations with the neighbors to the north are excellent.

□ After the war, however, in spite of a treaty, the Russian troops did not withdraw from our country and they thus made it so that one of our provinces should declare its autonomy and, in fact, that it should separate from our country.

□ In the First World War Russia was a Tsarist and in that moment my country was very weak; each country, England, Russia, Germany, and Turkey did what it wanted. Each one came.

□ In the Second World War Russia was socialist. It, together with England, an imperialist country, and America, a capitalist country, all agreed to put the fist in our back and

they came to our country and they again did everything they wanted. They exploited a poor small country in time of war, they cut down our forests; they took our provisions... It is better not to speak of these things.

□The danger is that great powers permit themselves to ignore the rights of smaller powers. They say with a superior and condescending air that they are right in everything that they recommend to us. I consider the existence of other even smaller countries does not in the least mean that the people who live in them are inferior. The right of people is indivisible. Here is a domain in which the countries that are not as large can show and impose the decision that the respect for the rights of peoples is something that cannot be contravened in any way.

□In 1956 I made a visit to the Soviet Union. Absolutely everyone there told me: "We regret what happened, but it was because of Stalin." The reality is that it is not good to arrive to such a situation in which you blame someone else, in the same way enabling the other side to say that it was the fault of Johnson.

Cde. Chivu Stoica: The issue of independence, sovereignty and non-intervention is an issue that must interest everyone, the respect for the right of each people to freely dispose of its destiny. Your Imperial Majesty is perfectly correct.

M. R. Pahlavi: As I had the pleasure to discuss yesterday evening with the President of the Council of Ministers, the smaller countries, if they had greater solidarity, could help the great powers to avoid the erroneous step they are taking.

Cde. Ion Gheorghe Maurer: These are extremely important issues that must be addressed and discussed profoundly. We will undertake a campaign of visiting numerous countries. In several weeks we will visit Turkey and Denmark, there will also be other visits. On the other hand, I am certain that Your Majesty will not limit himself to Romania and there is the possibility to broach these issues in a calm and constructive manner.

□I think there are multiple possibilities of action for the small countries, may possibilities that do not refer to material force but to moral force, I could say intellectual force. I could say, a certain disposition to better understand international relations, a certain sense of compromise, a more profound consideration for the interests of others and somewhat more respect for the interests of others. I could say, everything that the great powers currently lack in their relations with others. From this point of view I have great faith in the possibilities that are now open to the small countries, the countries that cannot aspire to world domination nor even to the domination of a part of the world. They must aspire only to the domination of their territory, that is, to be masters in their own home.

Cde Chivu Stoica: It necessary, after Your Majesty returns from the provinces, we will continue this exchange of opinions.

□The Romanian side proposes that a communiqué be issued in connection with the meeting and the exchange of opinions.

M. R. Pahlavi: Certainly; our foreign minister will be tasked with studying together with the representatives that you will have the goodness to designate for editing this draft.

Cde. Chivu Stoica: On our side our foreign minister will collaborate with your minister.

□For today we conclude our discussions and we warmly thank Your Imperial Majesty for the attention accorded to the discussions and issues raised.

M. R. Pahlavi: I thank you, Mr. President of the Council of State, for according us the possibility of expressing our opinion and engaging in this exchange of points of view and, especially, of seeing that animated by common sentiments of peace and fraternity between peoples, our thoughts are very close, one to the other, and I

express the hope that, all of us can in the future do something constructive in the domain of peace and understanding between peoples.

Cde. Chivu Stoica: We are in complete agreement.